

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 27 februari 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för dyrtidstillägg åt präster för budgetåret 1941/42 m. m.

Genom en den 31 januari 1941 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 42, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden föreslagit riksdagen att godkänna av föredragande departementschefen förordade allmänna grunder för dels dyrtidstillägg under budgetåret 1941/42 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 23 november 1934 (nr 544) om dyrtidstillägg åt präster, dels ock kristillägg åt sådana prästmän.

Jämlikt nämnda lag må, där i enlighet med av Kungl. Maj:t och riksdagen beslutade grunder dyrtidstillägg eller annan därmed jämförlig förmån utgår till befattningshavare i statens tjänst, enligt grunder, som i samma ordning beslutas, och jämlikt de närmare bestämmelser, som av Kungl. Maj:t utfärdas, dyrtidstillägg utgå ur kyrkofonden till präster, som åtnjuta lön eller arvode enligt prästlönerregleringslagen. Efter bestämmande i nämnda ordning må enligt samma lag dyrtidstillägg ur kyrkofonden även utgå till innehavare av prästerlig emeritilön.

Beträffande dyrtidstillägg åt här ifrågavarande prästmän gälla för budgetåret 1940/41 de bestämmelser, som i anslutning till av riksdagen härutinnan godkända grunder blivit av Kungl. Maj:t utfärdade genom kungörelsen 1936: 7 (ändrad genom kungörelsen 1939: 543). Enligt dessa bestämmelser utgår dyrtidstillägg, beräknat för månad, i form av procentuellt tillägg, i förekommande fall ökat med ett fast tillägg (barn-tillägg). Det procentuella tillägget, inklusive medgiven förhöjning därav med barn-tillägg, beräknas för i tjänst varande präster enligt de allmänna grunder, som äro eller varda bestämda för beräkning av dyrtidstillägg eller motsvarande förmån åt befattningshavare i statens tjänst, som åtnjuta reglerad avlöning men ej äro underkastade civila avlöningsreglementets villkor och bestämmelser, dock att det för nämnda befattningshavare gällande procenttalet därvid i varje särskilt fall minskas med

tre. För emeritilöntagare beräknas dyrtidstillägget enligt de allmänna grunder, som äro eller varda bestämda för beräkning av sådant tillägg eller motsvarande förmån åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, som åtnjuta pension enligt civila tjänstepensionsreglementet. I enlighet härmed gäller för såväl de i tjänst varande prästerna som emeritilöntagarna samma maximering av dyrtidstillägget, som jämlikt beslut av 1940 års lagtima riksdag för närvarande är för befattningshavare och f. d. befattningshavare i statens tjänst bestämd genom kungörelsen 1940: 710 (jfr propositionen nr 286 till 1940 års lagtima riksdag och samma riksdags skrivelse nr 399).

I förevarande proposition hänvisar chefen för ecklesiastikdepartementet till propositionerna nr 131 till 1935 års riksdag och nr 34 till 1940 års lagtima riksdag, varefter han i fråga om dyrtidstilläggen anför följande:

»Av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan i årets statsverksproposition av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført rörande dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. framgår, att den av riksdagen för budgetåret 1940/41 beslutade maximeringen av dyrtidstilläggen avses skola gälla även för budgetåret 1941/42 och att ej heller i övrigt för sistnämnda budgetår ifrågasättes någon ändring i de gällande allmänna grunderna för dyrtidstillägg åt sådana befattningshavare. Under återopande härav förordar jag, att dyrtidstillägg för budgetåret 1941/42 må utgå till de präster, som avses i lagen den 23 november 1934, enligt samma grunder, som nu gälla.»

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, gjort framställning, att riksdagen måtte medgiva att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1941/42 må i huvudsaklig överensstämmelse med vissa av chefen för finansdepartementet angivna grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t. I samband därmed har chefen för finansdepartementet anført, att någon ändring i gällande bestämmelser angående dyrtidstillägg och procentuellt tillägg icke ifrågasättes. I sitt i anledning av denna framställning avgivna utlåtande (nr 14) har statsutskottet hemställt, att riksdagen må medgiva att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1941/42 må i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter som meddelas av Kungl. Maj:t. Vad statsutskottet sålunda hemställt har av riksdagen bifallits.

Beträffande kristillägg anför chefen för ecklesiastikdepartementet i förevarande proposition följande:

»På grund av förutnämnda maximeringsbestämmelser ha de prästerna

tillkommande dyrtidstilläggen stannat vid den nivå, som motsvarar indextalet 188 i den levnadskostnadsindexserie, som har augusti månad 1914 till basperiod. Genom beslut av 1940 års urtima riksdag ha emellertid statliga befattningshavare och jämväl åtskilliga i kommunal och enskild tjänst anställda, som åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel, liksom även pensionstagare tillerkänts kompensation i viss utsträckning för fortsatt prisstegring, att utgå i form av särskilt rörligt kristillägg enligt i propositionen nr 66 till nämnda riksdag angivna grunder. Det synes följdriktigt, att även de här ifrågavarande prästerna komma i åtnjutande av kristillägg. En dylik reglering synes stå i överensstämmelse med stadgandena i förutnämnda lag, vilken torde få anses innefatta jämväl löneförmåner av nu ifrågavarande art. Jag föreslår sålunda, att till nämnda präster må ur kyrkofonden utgå kristillägg under enahanda förutsättningar och enligt enahanda grunder, som av 1940 års urtima riksdag beslutats beträffande lön- och pensionstagare, som åtnjuta dyrtidstillägg av statsmedel.

I de fall, då enligt kungörelsen 1936:7 det för vederbörande statliga befattningshavare gällande procenttalet skall vid bestämmandet av det procentuella dyrtidstillägget för präster minskas med tre, bör givetvis motsvarande reduktion ske vid bestämmandet av den del av det procentuella dyrtidstillägget, som enligt nyssnämnda grunder skall ingå i kristilläggsunderlaget. Enligt nämnda kungörelse tillkommer dyrtidstillägg jämväl prästerskapets änke- och pupillkassa, då kassan har att uppbära inkomst av vissa prästerliga befattningar eller emeritilöner. Med hänsyn till kristilläggens tillfälliga och särskilda karaktär torde kassan ej böra äga uppbära kristillägg. I förutnämnda proposition nr 66 har förutsetts, att arvodestagare, även om de hittills åtnjutit dyrtidstillägg, som regel icke skola erhålla kristillägg. I gällande lönebestämmelser rubriceras i vissa fall de till prästmän utgående löneförmånerna som arvoden. Då emellertid dessa löneförmåner, på vilka utgår dyrtidstillägg, torde få betraktas som avlöning i egentlig mening, finner jag skäligt, att de ifrågavarande prästerliga arvodestagarna tillerkännas kristillägg enligt samma grunder som prästmännen i övrigt.

Det lärer få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest riksdagen lämnar vad nu anförts utan erinran, meddela de närmare bestämmelser rörande kristillägg åt prästmän, som må befinnas erforderliga.

Anmärkas må, att biskopar jämlikt förordningen den 27 november 1936 (nr 578) med ändrade bestämmelser för biskoparnas avlöande jämte nya grunder för dispositionen av därtill avsedda medel (punkterna 6:o, 17:o och 19:o) torde utan särskilt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen vara berättigade till kristillägg av kyrkofondsmedel enligt samma grunder, som gälla för befattningshavare respektive f. d. befattningshavare i statens tjänst.»

Departementschefen har erinrat att vid bifall till förslaget kristillägg skulle komma att utgå redan under innevarande budgetår.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit något att erinra mot de i förevarande proposition framlagda förslagen och får alltså hemställa,

att riksdagen måtte godkänna de av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet förordade allmänna grunderna för dels dyrtidstillägg under budgetåret 1941/42 till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 23 november 1934 (nr 544) om dyrtidstillägg åt präster, dels ock kristillägg åt sådana prästmän.

Stockholm den 25 februari 1941.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Gärde, Wagnsson, Branting, Karl Johan Olsson, Ekströmer, Lindblom* och *Sandström*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *Gezelius, Hedlund* i Östersund, *Berg, Landgren, Lindahl, Nilson* i Eskilstuna och *Gustafsson* i Lekåsa.
